

Medzinárodné školenie posudzovateľov hydiny 20. - 22. september Mijas 2019

Medzinárodné školenia posudzovateľov sú jednou z najdôležitejších úloh každej odbornosti v rámci Európskeho chovateľského zväzu. Inak tomu nie je ani v sekcii hydiny. Hostiteľmi medzinárodného školenia posudzovateľov hydiny 2019 bol španielsky zväz chovateľov FESACOCOUR. Školenie sa konalo v mestečku Mijas na brehu stredozemného mora. Prítomní boli účastníci z Belgicka, Francúzska, Talianska, Dánska, Holandska, Luxemburgska, Nemecka, Rakúska, Rumunska, Švajčiarska, Turecka, Českej republiky, Slovenska a samozrejme domáceho Španielska. Účastníkmi „česko-slovenského“ tímu boli: Iveta Prombergerová, Krajčír Peter, Mikita Martin a Žuffa Peter.

Úvodnou rečou prítomných delegátov pozdravil a privítal predseda sekcie hydiny EE Dr. Andy Verelst. Vo svojom príhovore organizátorom a hostiteľom vyjadril svoje poďakovanie a spokojnosť s prípravou. Organizátori upresnili organizačné záležitosti a školenie pokračovalo príhovorom predsedu štandardnej komisie (ESKG), kde Urs Lochmann informoval o jednaniach komisie, o prebiehajúcej práci na európskom štandarde a bodoch jednaní ESKG. Prítomní boli informovaní o buletine ESKG, ktorý je zverejnený na stránke EE a budúcich školeniach posudzovateľov. Budúcoročné školenie sa bude konať 11. - 13. septembra 2020 v Trenčíne, ktorého usporiadaním som bol poverený. V roku 2021 sa bude konať v Rakúsku.

Školenie pokračovalo podľa avízovaného programu a bolo samozrejme zamerané na stredomorské plemená.

Prvým plemenom bola [Andalúzka](#) – referát pripravil pr. Holger Schelschmidt, predseda klubu tohto plemena v Nemecku. Referát predniesol Ulrich Freiburger nakoľko pr. Schelschmidt sa nemohol školenia zúčastniť. Andalúzka – anglické plemeno patrí do skupiny ľahkých plemien (tak ako väčšina stredomorských plemien). Jedná sa o kuru živého temperamentu s výraznou živou hlavou s bielou ušnicou, so stredne vysoko nesenou elegantnou figúrou, plnými hrdo nesenými prsiami a nie príliš vysokým postojom. Pre andalúzku je typická modrá farba peria s čiernymi lemami. Tento druh rázu sa tiež slangovo nazýva “Andalúzka modrá”.

Podme sa pozrieť na plemenné znaky kohúta. Ako už bolo povedané na úvod tohto plemena, jedná sa o temperamentné plemeno. Z kohúta musí žiariť jeho temperament výrazným pohľavným výrazom, ktorý je podčiarknutý výraznou, avšak nie veľkou hlavou. Jednoduchý

hřebeň je síce väčší, ale nie príliš veľký. Je masívny, na základni s výrazne ostro rezanými zubami, ktorých os by mala smerovať do stredu oka. U sliepok je zadná tretina klopená na stranu. Skrútený do tvaru „S“ je chybou. Zástavica je dlhšia vyššie nesená. Zobák je silný, nie však príliš krátky. Pohlavný výraz hlavy dodáva sýtočervená farba tváre a biele ušnice mandľového tvaru. Trup je najmä u kohútov viac vzpriamený s dlhšou, ale dobre zaoblenou chrbtovou líniou s plynulým prechodom do sedla a následne vyššie neseného širokého chvosta. Tvar trupu je valcový, optimálne nesený v uhle asi 40°. U sliepky je viac plnší, masívnejší, vodorovnejšie nesený. U kohúta dodávajú temperament vyššie „HRDO“ nesené a plné zaoblené prsia. Krk je opticky dlhší s bohatým, ale dobre prilahlým závesom. Bohatý záves je i v plynulom sedle, ktoré prechádza do širokého, vyššie (optimálne 45°) neseného chvosta. U sliepky je chvost mierne otvorený so širokými kormidlovými perami. Pri pohľade zozadu tvoria tvar obráteného, nie príliš zopnutého písmena V. Krídla musia byť pevne prilahlé. Postoj by nemal byť úzky, s dobre viditeľnými holeňami a stredne dlhými až dlhšími, čo najtmavšími modrošedými behákmi. U kohútov v dobrej kondícii sa občas vyskytujú prečervenale lampasy na vonkajšej strane behákov. Operenie by malo byť dobre prilahlé a širšie. Na širšom perí lepšie vynikne typická lemovaná kresba. Základná farba je sýto „holubia modrá“. Lemované by malo byť každé pero vrátane holení a spodnej strany krídel. U sliepok je hlava v hornej tretine čierna. Optimálna kondícia a živý temperament dodáva tomuto figurálnemu plemenu jeho typ.

Čoho by sme sa mali vyvarovať?

Hrubými chybami sú: Príliš pochmúrny alebo mdlý výraz, príliš strmo nesený chvost, vejárovitý chvost, stojaci alebo zvinutý hřebeň pri sliepke, príliš svetlá farba behákov, mäkké vráskavé ušnice u mladých zvierat, úzke letky. U operenia tohto špeciálneho rázu sú hrubými chybami: veľmi svetlá modrá farba alebo lemovanie, nerovnomerná alebo špinavá základná farba, hrdza v krčnom a sedlovom závесе. Biele perá v operení.

ŠPANIELSKA BOJOVNÍČKA. Plemeno staré viac ako 1000 rokov ešte za čias rímskej ríše. Je v type bankivskej kury. V minulosti sa často používalo na kohútie zápasy v kategórii (No blood fight) alebo tentaderos, čo znamená do prvej kvapky krvi. Tento „šport“ sa zachoval dodnes v niektorých častiach sveta, najmä v Latinskej Amerike a vo Francúzsku. Nás však zaujíma štandard tejto kury, ktorej zvláštnosťou je i slepačie operenie.

Hlava je presne ako u bankivského kura so stredne veľkým jednoduchým, vzpriameným, ale nie príliš hrubým ružicovým hřebeňom, červenou ušnicou a malými guľatými lalokmi. Oči sú oranžovo hnedé.

Trup je kužeľovitého tvaru, vyššie nesený s plnými prsiami. Chrbát je kratší, klesajúci a s chvostom zviera uhol asi 45°. Zaujímavý je tvar kohúta, v optimálnom stave pri pohľade z boku pripomína línia krku, prs, brucha a chvosta tvar banána. Krídla by mali byť nesené paralelne s chrbátom. Chvost nie je príliš široký a bohatý, je tvorený, ideálne s 5 pármami

kosierov. Plemeno sa chová i v bezchvostej forme. Postoj zvyrazňujú dobre viditeľné holene a stredne dlhé žltohnedé beháky. Sliepka je plnšia a vodorovnejšie nesená ako kohút. Je tiež opticky dlhšia s mierne otvoreným chvostom neseným v uhle 40-45°. Plemeno je uznané vo viacerých farbách. Medzi hrubé chyby patrí najmä veľmi masívne telo bez bankivského tvaru a nedostatočné osvalenie.

V praktickej časti sme mali možnosť vidieť niekoľko jedincov.

Leghornky - prednášajúci Andy Verelst. Prednáška bola zameraná na rôzne typy kúr nesúcich meno Leghorn alebo plemená s ich spoločným pôvodom. Jedná sa o Americké Leghornky známe u nás Anglické Leghornky, Talianske Livorno a s ním identické Holandské Leghornky a Vlašky. Prednášajúci hovoril o ich spoločnom pôvode a následnom vývoji v rôznych častiach sveta. Prednáška nebola zameraná na jednotlivé štandardy, ale na ich

roztriedenie.

Minorka: Ďalšie stredomorské plemeno ľahkého typu nám predstavil Enrique Almero z domáceho zväzu. Minorka je charakteristická svojou štíhlou figúrou na vyšších nohách, so vznešene neseným valcovitým trupom, dlhým takmer rovným, nadol klesajúcim chrbátom a chvostom s dobre zaoblenými, nie však príliš dlhými nadol visiacimi kosiermi. Operenie po celom tele je dobre priláhlé. Pre plemeno je typická tzv. stredomorská hlava ľahkých plemien s výraznou bielou ušnicou. Plemeno sa chová s jednoduchým i ružicovým hrebeňom.

Taktiež toto plemeno je veľmi temperamentné u kohúta s výrazným pohlavným výrazom, ktorý je zvyraznený nie príliš veľkou hlavou. Jednoduchý hrebeň je väčší ako u Andalúzsky, ale nie príliš. Je masívny na základni s výrazne ostro rezanými zubami, ktorých os by mala smerovať do stredu oka. Zástavica je dlhšia, nesmie priliehať k temenu hlavy. Zobák je silný, nie však príliš krátky. Sýťočervená až tmavá farba tváre a veľká biela ušnica takmer okrúhleho tvaru svojím kontrastom hlavu ešte zvyrazňujú. Trup je najmä u kohútov dlhý, široký a hlboký, dozadu klesajúci s dlhšou, tiež dozadu klesajúcou chrbtovou líniou, podľa možnosti s čo najplynulejším prechodom do sedla a následne, nie príliš vysoko neseného chvosta. U kohúta dodávajú temperament vyššie nesené, ale plné, široké a zaoblené prsia. Brucho je dobre vyvinuté a smerom dozadu sa zoširuje. Krk je dlhý, opticky mierne vzad nesený, štíhly s dobre priláhlým, nie príliš dlhým závesom. Postoj je vyšší s výraznými dobre viditeľnými holeňami a dlhšími jemnými behákmi čiernej farby. Operenie po celom tele je pevné a dobre priláhlé. Sliepka má vodorovnejšie nesený valcovitý až kuželovitý trup s dlhším chrbátom a plynulým prechodom v sedle do úzkeho zopnutého chvosta.

Čoho by sme sa mali vyvarovať? Hrubými chybami sú: malý, veľmi nepravidelný, do strany klopený hrebeň, u ružicového hrebeňa vpredu výrazný žliabok, chýbajúci alebo vsunutý trň, krivý alebo zdvihnutý trň, výrazne vráskavé ušnice, nad 50% prečervenale ušnice, hrubá kostra, slabé, chudé alebo krátke telo, kaprí chrbát, vysoko nesený chvost. U sliepky masívny, nepravidelný, rovný alebo stojaci hrebeň, nevyvinuté brucho, príliš vysoký alebo nízky postoj, príliš vráskavé, prerastené alebo začervenale úšnice, iné znaky, rovnaké chyby ako u kohúta.

KASTILIANKA: Ďalšie stredomorské plemeno ľahkého typu nám predstavil kolega z domáceho zväzu. V krajine pôvodu sú chované 2 typy. Ťažší typ je chovaný na severe krajiny a ľahký na juhu. Kastilianka je plemenom ľahkého typu, ale už s prechodom do typu stredne ťažkých plemien s plným, iba mierne zdvihnutým trupom a bohatším, oblúkovým, ale nie príliš dlhým chvostom. Postoj je nižší ako u predchádzajúcich plemien. Operenie po celom tele je široké a dobre prilahlé.

Plemeno je tiež veľmi temperamentné, u kohúta s výrazným pohlavným výrazom. Pre plemeno je typická tzv. stredomorská hlava s bielou ušnicou. Jednoduchý hrebeň je stredne vysoký. Je masívny, na základni s pravidelne rezanými zubami. Zástavica je kratšia a nesmie priliehať k temenu hlavy. Výška hrebeňa zodpovedá dĺžke lalokov. Zobák je silný, skôr krátky. Sýtočervená až tmavá farba tváre a biela ušnica takmer okrúhleho tvaru hlavu ešte viac zvýrazňujú. Trup je najmä u kohútov maximálne stredne dlhý, široký a hlboký, iba mierne vyššie nesený s oblúkovitou chrbtovou líniou, podľa možnosti s najplynulejším prechodom do sedla a následne stredne vysoko neseného chvosta. U kohúta sa požadujú mierne vyššie nesené, ale plné, široké a zaoblené prsia. Brucho je tiež dobre vyvinuté. Krk je iba stredne dlhý s prilahlým závesom. Postoj je stredne vysoký s dobre viditeľnými holeňami a maximalne stredne dlhými jemnými behákmi čiernej farby. Operenie po celom tele je široké a dobre prilahlé. Sliepka má vodorovnejšie nesený, plnší trup so stúpajúcou chrbtovou líniou a plynulým prechodom v sedle do stredne širokého chvosta. Hlava je stredne veľká s klopeným, ale nie oko zakrývajúcim hrebeňom.

Čoho by sme sa mali vyvarovať? Nežiadúci je bankivský typ, biela farba v letkách a ostroha u sliepok, čo sa u tohto plemena údajne často vyskytuje.

ŠPANIELKA: Už samotný názov hovorí o jeho pôvode. Typická stredomorská kura ľahkého typu so strmšie klesajúcou chrbtovou líniou, väčšou hlavou, výraznou emailovo bielou tvárou a veľkou bielou ušnicou. Hlava je pomerne k telu väčšia, ušľachtilá. Hrebeň stredne veľký, masívny s dobre rezanými zubami a zástavicou, ktorá takmer prilieha k temenu hlavy. Pre plemeno je typická emailová biela tvár

a ušnice. Ušnice by mali byť u kohúta dlhšie ako laloky. Oko je výrazne čierne a nemalo by byť privreté (čínske oko ☺). Trup pri pohľade z boku, zvrchu i spredu má tvar lichobežníka vpredu širokeho a dozadu sa zužujúceho. Je nesený v uhle asi 40° s plnými dobre zaguľatenými prsiami, dlhým, rovným klesajúcim chrbátom. Krk je dlhší, ušľachtilý, mierne dozadu prehnutý s bohatým závesom. Krídla by mali byť dobre priľahlé, nesené paralelne s trupom a konce letiek schované pod sedlovým závesom. Sedlo nie je plynulé, ale tvorí zlom, z ktorého vychádza nižšie nesený dlhší chvost s dlhými, širokými a dobre zaoblenými kosiermi. Holene sú veľmi výrazné ako u kohúta, tak i u sliepky a prechádzajú do tmavých, dlhších, bridlicovošedých behákov. **Hrubými chybami sú: výrazne prečervenalá ušnica, vysoko nesená zástavica hrebeňa, vejárovito otvorený chvost, nízky postoj.** U sliepok krátky trup, vysoko zodvihnutý a vejárovitý chvost, dlhé laloky alebo vzpriamený hrebeň. Prednáška bola doplnená živými zvieratami.

PINTA PINTA ASTURIANA bola ďalším plemenom, ktoré nám bolo odprezentované. Je to stredne ťažké španielske plemeno so stredne vysokoneseným trupom, mierne zvesenými, ale k telu priľahlými krídlami, stredne vysoko neseným chvostom a žlté čiernymi behákmi. Hlava je pomerne k telu stredne veľká s jednoduchým, nie príliš veľkým hrebeňom. Zástavica je kratšia a odstávajúca od temena hlavy. Zobák je silný, tiež čierne pigmentovaný. Oči oranžové. Zobák, stred oka a spodná hrana zástavice tvoria jednu priamku. Trup je masívny, iba mierne zodvihnutý s plnými širokými prsiami a oblúkovou chrbtovou líniou pokračuje plynulo cez sedlo do širokého chvosta neseného optimálne v 45° uhle. Krídla sú dlhé, mierne nižšie nesené, akoby obopínajúce zadnú časť trupu. Postoj nie je príliš vysoký. Sliepka má oválny trup vodorovne nesený s priľahlými horizontálne nesenými krídlami, stredne širokým chvostom neseným v uhle 40-45°. Holene sú silné zakryté operením. Beháky stredne dlhé, silné, žlté s čiernym pigmentom, maximálne do 50%. Operenie je široké, husté, ale nie príliš kypré ani riedke. Chová sa v rôznych variantách strakatého rázu, trojfarebné, porcelánové. Zaujímavé je sfarbenie „PINTA ROSA“ – žlté s bielymi bodkami.

Empordanesa – je ďalším zaujímavým španielskym plemenom z regiónu Emporda na severovýchode krajiny. Plemeno stredne ťažkého typu s mierne dozadu klesajúcim, stredne dlhým a hlbokým trupom o hmotnosti 2,5 – 3,0kg u kohúta a 1,7 -2,7kg u sliepky. Špecifickým znakom je jednoduchý hrebeň, ktorý má pri zástavici postranné „lupene“, vyrastajúce pri jej koreni. V Španielsku sa tento hrebeň nazýva „clavel“ – karafiát. Plemeno znáša tmavohnedé vajcia. Hlava je masívna, skôr väčšia s jednoduchým hrebeňom špecifického tvaru zástavice s postrannými lupeňmi. Tvár je

červená, jemnej štruktúry s červenými ušnicami a dlhšími lalokmi. Trup je vpredu iba mierne zodvihnutý, nie príliš dlhý, ale hlboký s chrbovou líniou klesajúcou k chvostu. Krk kratší, široký, vzadu mierne oblúkovitý. Krídla sú nižšie nesené, prednášajúci hovoril o uhle 45° k vodorovnej línii. Chvost by mal byť u kohúta nesený max v 45° uhle, podľa možnosti plný, široký s dobre zaoblenými kosiermi. U sliepky široko nasadený, nesený tiež v uhle 45°. Postoj je stredne vysoký s nie príliš výraznými holeňami a stredne dlhými, silnými behákmi žltej farby. Sliepka má taktiež mierne zodvihnutý trup s dlhou klesajúcou chrbovou líniou a plnou spodnou líniou. Chová sa osem farebných rázov.

Panedesenka – je plemenom z regiónu Panedes na stredovýchode Španielska. Je to plemeno stredne ťažkého stredomorského typu, s bielou ušnicou, mierne dozadu klesajúcim stredne dlhým a hlbokým trupom. Je ľahšia ako predchádzajúce plemeno. Má hmotnosť 2,0 - 2,7 kg u kohúta a 1,7 - 2,0 u sliepky. Špecifickým znakom je jednoduchý hrebeň, ktorý má pri zástavici postranné „lupene“ vyrastajúce pri jej koreni. V Španielku sa tento hrebeň nazýva „clavel“ – karafiát. Plemeno znáša tmavohnedé vajcia o hmotnosti 60 g. Hlava je masívna, skôr väčšia, s jednoduchým hrebeňom špecifického tvaru zástavice s postrannými lupeňmi. Tvár je červená, jemnej štruktúry s bielymi ušnicami a dlhšími lalokmi. Trup je vpredu zodvihnutý, s plnými, vyššie nesenými prsiami. Nie je príliš dlhý, ale hlboký s chrbovou líniou klesajúcou k chvostu. Krk je kratší, široký, vzadu mierne oblúkovitý. Krídla sú nižšie nesené, prednášajúci hovoril o uhle 45° k vodorovnej línii. Chvost je u kohúta relatívne vysoko nesený od 60° až po maximum 90° k vodorovnej línii, čo je ale k chrbovej línii oveľa viac. Podľa možnosti by mal byť plný, široký s dobre zaoblenými kosiermi. U sliepky široko nasadený, nesený v uhle 45°. Postoj je stredne vysoký s nie príliš výraznými holeňami a stredne dlhými, silnými behákmi šedej farby u väčšiny farebných rázov. Sliepka má tiež mierne zodvihnutý trup s dlhou, takmer horizontálnou chrbovou líniou, vodorovne nesenými krídlami a plnou oblúkovou spodnou líniou. Hrebeň sa klopi v zadnej časti. Chová sa v štyroch farebných rázoch.

Malorquina – pohyblivá, živá kura stredne ťažkého typu s jednoduchým hrebeňom, bielou ušnicou, mäsovými behákmi a špecifickou farbou operenia - orig. slamovopšeničnou, oranžovopšeničnou, ktorá je uznaná iba pri tomto plemeni. Hmotnosťou je u kohúta 2,8 kg a sliepky 2 kg. U kohúta požadujeme masívnejší, iba mierne zodvihnutý trup s plnými prsiami, širokým, mierne dozadu spadajúcim chrbtom. Chvost je stredne široký, nesený optimálne v uhle 45°. Beháky mäsové. Hrubými chybami sú: slabé alebo úzke telo, úzke alebo ploché prsia, príliš vysoký alebo nízky postoj.

Serama: Pôvodné veľmi malé plemeno pochádzajúce z Malajzie. Plemeno je uznané tiež v EE a v súčasnosti s 24 farebnými rásami. Esgk vyšla pred 10 rokmi chovateľom v ústrety s uznaním tohto plemena, ale so zachovaním náležitostí na ochranu a životaschopnosť. V Európe je uznaná tzv. trieda B. Extrémny malajský typ je nežiadúci.

Serama je veľmi malý, široký a kompaktný pôvodný malý kur s veľmi typickým a majestátnym postojom, bočným profilom tvaru **S** medzi hrudníkom, krkom a hlavou. Chrbtová línia je veľmi krátka. Špecialisti tvrdia, že medzi krk a chvost by sa mal zmestiť iba list papiera. U nás sa samozrejme posudzuje v kletke alebo na stole a nie na podstavci ako v Malajzii a niektorých „extra kluboch“. Pri posudzovaní plemena kladieme dôraz na jeho atribúty v tomto poradí: TYP, VEĽKOSŤ, PERIE a jeho štruktúra, hlava a jej časti, farba a kresba peria.

Hrubé chyby sú: veľké, hrubé alebo úzke telo, dlhý chrbát, úzke alebo ploché prsia. Vodorovne nesený trup.

Príliš rovná línia hlavy a krku. Krátkonohosť (ako u Chabo),

Príliš vodorovne alebo príliš vpred nesené krídla.

Na bok padajúci alebo príliš vpred spadajúci chvost.

Španielski hostitelia nám predstavili i plemená husí z ich domoviny.

Hus empordská

Ako povedal prednášajúci v minulosti bola nazývaná „Oca blanca“ - Biela hus. Je to plemeno stredne ťažkých husí s výraznou pekne zaguľatenou hlavou s chocholkou na temeni hlavy. Silným oranžovým zobákom. Trup je iba mierne zodvihnutý, mierne pretiahnutý s plnými širokými prsiami a výrazným dvojitém podbruškom. Krk je proporcionálne silný, nie príliš dlhý s výrazným ryhovaním, len veľmi jemne v hornej časti esovite prehnutý. Krídla dlhé do úrovne chvosta, na konci zľahka prekrížené. Postoj široký, nie príliš vysoký. Veľmi pekná hus. Jedince boli v praktickej časti vo veľmi dobrej kondícii.

Andalúzska hus Malá kompaktná hus v type divej husi. Jej špecifikom je ružová farba zobáka a behákov. Trup je vodorovne nesený, v ramenách podľa možnosti široký s plnými zaoblenými prsiami. Plemeno je chované s jednoduchým i dvojitém podbruškom. Uznané v EE s dvojitém. Krk je ryhovaný, rovný a primerane hrubý. Krídla iba mierne dlhšie ako chvost, prekrížené a postoj relatívne príliš široký, maximalne stredne vysoký.

Baskická hus Pomerne veľká hus stredne ťažkého typu s masívnejšou výraznou hlavou so sýto oranžovým zobákom a čiernym nechtom. Dlhším, ale silným krkom a v prednej časti zodvihnutým trupom s dvojitém podbruškom. Chrbtová línia by mala byť oblá zo všetkých strán dozadu klesajúca, najmä u gunárov. U husí je viac vodorovne nesený. Hmotnosť je pri gunároch 7 - 9 kg a u husí 6 - 8 kg. Hrubými chybami sú: Slabá hmotnosť a malý telesný rámec, ploché alebo špicaté prsia, jednoduchý podbrušok, kýl alebo svetlá (ružová) farba zobáka.

Všetky prednášky boli doplnené praktickou časťou v neďalekej výstavnej hale, kde boli predstavené všetky prezentované plemená.

Závěrečnou bola prednáška o všeobecných vyradujúcich chybách u hydiny, ktorú som prednášal. Prezentácia bola zložená zo 48 slajdov s vyobrazením štandardného znaku a vyradujúcej chyby a ďalších 50 kontrolných slajdov. Prezentácia bola odmenená veľkým potleskom.

Školenie bolo ukončené na poludnie. Ukončil ho predseda sekcie Andy Verelst a predseda ESKG Urs Lochman, ktorí sa poďakovali organizátorom za veľmi dobrú prípravu, prednášajúcim za pripravené referáty a všetkým účastníkom za pozornosť. Poprial všetkým šťastnú cestu domov a úspešnú výstavnú sezónu.

Správu spracoval Žuffa Peter
člen Európskej štandardnej komisie pre hydinu
zástupca CSCH a SZCH pri EE